

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIV.

V Ljubljani, 16. avgusta 1901.

List 33.

Prisrčno prošnjo zvedi.*)

(Poslovenjeno.)

Presrčno prošnjo zvedi
Le Ti, o Jezus! sam:
Naj v Srcu Tvojem sredi
Prostorčka imam;

S Srcá krvjo operi
Mi dušo vseh grehot,
Nevesto si jo zberi,
Dobrota vseh dobrot!

Kot tvoje je premilo
Ti srce in čisto,
I moje naj bi bilo
V ljubezni tak zvesto.

Ko smrtni dan zasveti,
Poslednji zdih je moj:
O srca žar presveti —
Moj Jezus: — jaz sem Tvoj.

Radoslav Silvester.

Na praznik Marijinega vnebovzetja.

(15. avgusta.)

Varovati hočem to mesto
in otet je zaradi sebe.
(4. Kralj. 19. 31.)

Kraljica vseh svetnikov! tako nazivlje po vsej pravici sv. cerkev Marijo, ker čast, katero je dosegla in si jo prislužila, preseza čast in zasluže vseh svetnikov. Sv. ostanki tolike množice svetnikov so prišli če ne takoj, pa gotovo tekom časa v roke sv. cerkve. Delila je te sv. ostanke svojim vernim in verniki so visoko častili

ostanke teh, ki živajo v sv. nebesih plačilo in gledajo svojega Boga od obličja do obličja. Le sv. ostankov kraljice svetnikom se ne morejo veseliti verniki; čas jih ni razodel. Jih je li Gospod prikril in pustil trohnobi, mej tem, ko je slovesno poveljal sv. ostanke svetnikov? Kaj tacega ne moremo verjeti! Bog Oče ni pripustil, da objame trohnoba njegovo sv. hčer; Sin je hotel imeti pri sebi nje telo, ki Ga je rodilo. Sv. Duh ni dal, da razje zob časa njegovo predragoceno svetišče. — Saj je bila z dušo in telesom Marija vzeta v nebesa, tako smemo verovati.

A Marija pa je bila tudi vredna te izvanredne časti.

Razglasil je Asver postavo, katerej naj uklonejo vrat vsi Judje: a ko je zagledal omedlelo Judinjo Estero, katero je omamila groza nečloveške postave, planil je s kraljevega svojega sedeža in posadil jo na svojo desnico rekoč: „Ne boj, glej brat tvoj sem, ne bodeš umrla, vsem je sicer ta postava, le ne tebi! (Est. 1, 13). Kako ne bi pa Krist, videč svojo presveto mater, ki se zgrudi v smrt, klanjajoč se večni postavi, ne zapustil svojega sedeža ter jo dvignil iz groba trohnobe in jo posadil na svojo desnico? Če je hranil mladeniče v ognjeni peči pred ognjem, če je obvaroval Danijela pred gladnimi Levi in Jona pred grozečim poginom v žrelu ribe, koliko bolj gotovo je obvaroval svojo mater pred grobovo trohnobo (sv. Avguštin).

Ohvaroval, čuval jo je, ko je stopila v svet, a gotovo jo je varoval tudi, ko je zapuščala svet. Brezmadeža spočeta: oblečena v krilo milosti je zagledala solzno to dolino, kako bi mogla ona zapustiti svet brez oblačila poveljčanelega telesa. Pač je zamogel go-

*) Valed prošnje je tekst pesnik oddal tudi organistu v Novem Mestu g. Hladniku. Uredn.

voriti Gospod Mozesu, bližajočemu se gorečemu grmu: Ne stopi bližje! sezuj svoje čevlje, zakaj mesto, na katerem stojiš, je sv. zemlja. (II. Mojz. 3. 5). Pač zamore tudi sedaj govoriti nam zemljanom: Bližate se mojemu kraljestvu, a odložite prej svoje telo, ker iz zemlje je, v zemljo naj se povrne. In to postavo je dal grešniku Adamu — glavi vsega človeštva. A ta postava ne more biti Mariji, ker njenega telesa ni omadeževal niti prašek greha, temveč Bog sam jo je posvetil v svojo mater in Duh svetosti jo je napolnil in napravil iz nje tempelj sv. Sinu. Ako pa Bog po mislih sv. očetov tudi skrinje zaveze — predpodobo Mariji — ni prepustil trohnobi ampak jo odtegnil minljivosti, s koliko večjo pravico smemo trditi, da Marije — te prave skrinje zaveze tudi ni pustil na zemlji, ampak jo slovesno preselil v nebo. Skromno hišico Božje Porodnice v Nazaretu je čuval razpada: čuval, da je ni ugonobil zob časa, ampak je postavil v ogled narodom, ki hite sedaj, da vidijo in počaste Marijino bivališče. Če je pa temu tako, kako je pač mogoče misliti, da bi prepustil trohnobi in razpadu duhovno hišico, v katerej je bival Božji Sin sam. Varoval bodem to mesto in je otel zavoljo sebe! tako je govoril Gospod (4. Kralj. 19. 34) in otel iz sovražnikovih rok sv. mesto Jeruzalem. Na-nje ne bo vstopil Senaherib in prožil ne bo nad-nje svojih pušic. Kako naj bi pripustil, da razruši narava svetejšo mesto Božje: Marijo.

Slednjič sv. Bernard! Kako navdušeno pa on prepričuje, da Marija biva v nebesih s svojo dušo in svojim telesom. Odrešil nas je Krist in zadoščuje še sedaj za naše grehe, kazoč nebeskemu očetu rane svojega telesa: Marija pa naša priprošnjica, tudi ona prosi za nas Boga, in na desni sina kaže na svoje prebodeno srce, na svoje prsi, ki so dojile v bolečnih dneh zemeljskega potovanja njegovega, in njenega sv. Sina. Da, Marija je mogočna naša priprošnjica in uspešno prosi za nas: njeno telo je porok nam mogočne priprošnje, in gledajoč na njeno sv. telo, gotovo ne more odreči njenim prošnjam, ampak Oče in Sin, oba govorita: Prosi hči moja, mati moja, svojega obličja ne obrnem od tebe (3. Kralj. 2).

Prišel je Sin Božji v svojo last, a ga niso prejeli: prišel v Betlehem, a ni našel prenočišča (Iv. 1), a Marija — ona pa ga je sprejela. Marija mu je vsa goreča preskrbela, dasi bomo prenočišče, zato je pač zaslužila tudi ona, da jo z dušo in s telesom kojkoj v nebo sprejme v plačilo in jej dodeli večno prenočišče — Materi — Sin.

L. P.

Marija, zdravje bolnikov.

Ako si bil, dragi bralec, že kedaj na kaki Marijini božji poti, n. pr. pri Mariji Pomagaj, tedaj si gotovo opazil na stenah razne Marijine in druge podobe z napisi: „Mariji v dar za izprošeno zdravje.“ — Le en obisk take Marijine cerkve, le en pogled in — imaš dokaz: Marija je zdravje bolnikov.

Kdor je bil že večkrat in dalj časa bolan, ta dobro ve, kaj se pravi biti bolan. Bolečine ga mučijo, stanovske dolžnosti se ne opravljajo, sitnosti in neprijetnosti imajo z njim domači, sploh vse je v neredu v bolniku in krog bolnika.

Ali ni v boleznih nikakega sredstva, nikake pomoči, nikakega upanja ozdravljenja?

Da. Ljubi Bog je ustvaril razne zdravilne rastline, katerih se naj bi ljudje posluževali, kadar so bolni, zdravniki so, katerih naj bi bili bolnikom v pomoč. To so naravna sredstva, katera lahko človeku pripomorejo do zdravljenja. Vendar človek ima tudi nadnaravna sredstva na razpolago. Eno takih sredstev je klicanje Marije, ki je zdravje bolnikov. Marija, Božja Mati, je tudi mat ljudi. Ako je torej človek bolan, Marija gotovo čuti s svojim otrokom, in ako jo ta prosi, kliče na pomoč in k nji zdihuje: Ljuba nebeška Mati, pomagaj mi! kaj meniš, da Marija ne bo take prošnje uslišala? O, da, gotovo, za to je nam porok njen materin pogled, njena materina ljubezen, njeno materino srce!

Da pa bo Marija tako prošnjo uslišala, treba je, da pride iz čistega srca. Ako kak telesni bolnik prosi Marijo za zdravje, a je njegova duša umazana, bolna, tedaj je sovražnik Jezusa, Sinu Marijinega. Zato je potrebno, da poišče tak bolnik najprvo dušnega zdravnika, duhovnika in opravi dobro in natančno izpoved. Če bolnik očisti svojo dušo in postane prijatelj Jezusov, bode mu tudi Marija, Mati Jezusova, gotovo pomagala. — A lahko se pa zgodi, da vse prošnje, vse zaobljube nič ne pomagajo... Nič? ... Ni mogoče, če se tudi na boljše ne obrne, vendar neko notranjo tolažbo, neko božje okrepčenje čuti bolnik, ako zaupno kliče Marijo na pomoč — in trpljenje potrpežljivo prenašati, to vodi naravnost v nebesa.

Kaj potem, če bolezen prevzroči smrt? Ako kljubu vsem prošnjam iz ust nedolžnih otrok, pobožnih duš, krepstnih prijateljev pokosi koščena smrt ljubega očeta, skrbno mater, velikodušnega dobrotnika?

Kot odgovor stavim vprašanje: kaj je boljše ali srečna smrt ali brezskrbno življenje? ali blažen konec sedaj ali za nekaj let življenja nesrečna smrt? Ali sedaj nebesa ali, če bi še živel nekaj časa, pekel na veke?

Ako je človek po svoji moči vse storil, a je Bog po svoji neskončni previdnosti drugače ukrenil, kakor si je človek želel, je to vendar najboljšo. Kar Bog stori, vse prav stori, on je naš največji dobrotnik, hoče in stori, kar je nam v korist, ako le tudi mi hočemo in storimo, kar Bog hoče. Bog pa hoče, da izpolnujemo njegove zapovedi, da ga molimo in da častimo tudi Marijo, Mater božjo. Kdor Marijo časti, gotovo se ne pogubi. Marija je in ostane Mati vsem, zlasti pa bolnikom. Ona ne bo pozabila svojih otrok, ako je otroci ne bodo pozabili. Le kličimo jo v boleznih na pomoč: Marija, zdravje bolnikov, prosil za nas!

—k—.

Resnica in dvorljivost.

(Konec).

Tem potem bi se sicer lahko zelo motili ter se zapletli v velike težave. Besedi drugih ne pokladajmo na zlato tehtnico in prizanašajmo tudi nespametnim in zlobnim, dokler nam to dopušča poštenje in dostojanstvo. „Imejte kolikor moč“, pravi sv. Pavel, „mir z vsemi ljudmi“. Zato je ostati v neutrudljivi ljubezni in v dobrotljivosti. Povsod se nahajajo vsakdanje narave, ki s praznim besedovanjem in enostranskimi nazori polnijo zrak in dolgočasijo ljudi. Taki se drže te površine, ker njihovemu duhu nedostaja vede in olike. Utrudijo nas, ne da bi nas poučili.

Pri vsi dvorljivosti pa nam je ostati resničnim in zvestim svojemu notranjemu prepričanju: potem nam tudi družina nespametnih in grešnikov ne more škoditi; ne more nas pokvariti. Bodimo pač mi vedno resnični napram neodkritosrčnemu, napram hinavcu. Varovati se je pa brezobzirnosti in pregreškov zoper ljubezen. Tu je izgled plemenitne resničnosti, ki ga navaja Smiles o lordu in generalu Wellingtonu. Ta slavni mož bi bil kmalu oglušil. Poslal je po slovečega zdravnika. Zdravnik se je veliko trudil pa brez uspeha, slednjič je lordu vbrižgal neko razjedljivo tvarino. Ta stvar je prouzročila grozne bolečine, katere je pa bolnik prenašal nenavadno enakodušnostjo. Ko ga pa o priliki domači zdravnik obišče, pride mu lord naproti z rudečimi očmi. Zdravnik zato prosi dovoljenja, da sme pogledati v oko. Našel je silno vnetico, ka-

tero je komaj odstranil; ali uho je postalo popolnoma gluho. Ko čuje ušesni zdravnik, specialist, v koliko nevarnost je bil pripravil lorda, hiti k njemu izraziti mu svojo boleost. Vojvoda ga zavrne: „Že dosti besedi, vsaj ste ravnali po svoji vednosti.“ Zdravnik pa odgovori: „Meni preti pogin, ako izvedo ljudje, da sem vam povzročil velike bolečine ter vas pripravil v veliko nevarnost“. Lord pa odvrne: „Nobenemu ni to mar, vi sami molčite o tem, da bode dobro, jaz ne črhnem besede.“ „Potem pa, prezvišeni,“ odgovori zdravnik, „dovolite, da nadaljujem svoje posete, svet naj uvidi, da mi Vi niste odtegnili svojega zaupanja.“ A lord se odreže: „Tega pa ne, kajti to bi bila očitna laž.“ General Wellington je bil res plemenit mož, vrl značaj.

Resnično bodi vse naše bistvo! Tudi naša obleka bodi v soglasju z našim stanom in imetjem. Preveč kaže gizdalina, premalo pa znači čisto hinavca. Goethe pravi: „Človekova resnicoljubnost se kaže v tem, da ve ceniti dobro povsod, kjerkoli je nahaja.“ Še celo mojster goljufije lord Chesterfield je pripoznal: da bi popolnoma odkritosrčen človek, ki vedno resnico govori, dosegel tudi kot diplomat največjih uspehov.

Nekemu sultanu se je sanjalo, da je izgubil vse zobe. Pokliče razlagalca sanjam ter ga vpraša, kaj to pomenja. „Kaka nesreča pač to!“ reče sanjar, „vsak izgubljeni zob kaže izgubo enega tvojih sorodovincev.“ Sultan pa ves divji kriči: „Kako se ti predrznež upaš meni kaj takega povedati? Odvedite ga. Sto palic mu dajte.“ In siromak je dobil 100 batin. Potem je bil klican drug sanjar. Ta sodi: „Kaka sreča ti dojde, blagor Tebi, Gospod, kajti preživel bodeš vse svoje sorodovnice.“ Tedaj se nasmehne sultan ter pravi: „Pojdi tje, moj prijatelj, in daj si izplačati od mojega zakladnika 100 zlatov.“ Dvorska gospoda je na to skrivej vprašala sanjarja: „Ti si isto napovedal kakor ubogi norec, ki je dobil batine; povej nam, kako je to, da si ti prejel plačilo, oni pa kazen?“ Tedaj se je ta nasmehnil govoreč: „Resnica se mora govoriti vedno v vseh okoliščinah: a je na tem, kako se pove.“

Resnica, ki se govori v lepi obliki, ni nikdar na kvar. Še v zakonu sta soproga le tedaj zadovoljna, kadar sta drug z drugim na jasnem. A ta odkritosrčnost se prav lahko zлага in vjema z obzirnostjo in z dvorljivostjo. Zanimanje obzirnosti tudi v domačem občevarju dovede kmalo k brezobzirnosti, ki jo časih smatrajo kot znak sorodovinstva (!). Nekdo je bil

priča pri sodnijski obravnavi. Ko ga je predsednik sodišču vprašal, kako to zna, da sta zatoženca — zakonska dvojica, je odgovoril: „Gospod predsednik, ta dva sta si drug drugemu le samo očitala in predbacivala — na tem sem spoznal!“

V zakonu često oživi tisoč pokopanih reči, da si so že spokorjene. Nič pa ne more možu nuditi večjega zaupanja in radosti za domačo hišo, kakor če mu njegovi domači z nehinavsko resničnostjo vse natanko povedo. Majhna laž pa ima često nedopovedljiv učinek in nasledke, ki podkopljejo zaupanje, ki je temelj in podlaga domačemu miru. Še pred posli ponižuje laž gospodarja in gospodinje. Poštena služkinja nas bo v srcu zaničevala, ako ji naročimo, naj nas zataji pri zopernem obisku. Tako smo pa tudi podložnega z besedo in izgledom učili nepoštenosti. Vzgoja otrok k strogi resničnosti in k dvorljivosti je blagoslov za vse njihovo življenje. Vrh tega naj se mladina navaja do tega, da bode prizanesljiva do podložnih, kateri naj so hiši pomočniki, ne pa sužnji. Tako se goji plemenita sila v mladostnih srcih, trdosrčnost se zamori in otrokom se vcepi spoštovanje do vsakega človeškega d. stojanstva. — Kar v začetku store, privajeni dvorljivosti, to isto bodo pri poznejši zreli razsodnosti delali iz ljubezni, dobrotljivosti — in samopašnosti ne bo prostora v njihovih srcih.

Kdor se je v mladosti navzel duha dostojnosti in dobrohotnosti, ne bode se pozneje pregrešal zoper pieteto in zoper spoštovanje do avtoritete, katero je treba imeti v časti in v čisljih. Herbart pravi: Radovoljno naj se dajo otrokom prispevki za njihove igre in dela in zahteva naj se od njih enaka usluga do mlajših bratov in sester. Naj se jim daje v last malo posestvo, da se učijo tudi lastnino ceniti, oskrbovati in pri drugih vpoštevati. Povejte otrokom, kako potrebno je, da se ljudje med seboj sporazumejo in si pomagajo, in učite je spoznati važnost unanje obzirnosti in kako naj bodo odkriti ter opuščajo pikre opazke in nepotrebna žaljenja. Nečimernost do ptujcev mladini tako malo pristaja, kakor neoglajenost napram znancem in podložnim. Še pozneje se vidi na ljudeh, kak je bil domači krog, v katerem so vzrastli. Mladina, sama sebe opazuj, potlej boš umevala druge. Iz izjav se lahko sklepa na mišljenje, iz tega pa na naravna dobra ali huda nagnjenja. — Olikanemu je vsaka človeška prikazen razumljiva in vsaka gnjev do bližnjega nemogoča. „Usmiljenje in resnica

ste si naproti prišli, pravica in mir sta se poljubila.“

Župnik Alojzij Kummer.

Olika je zlato.

Že sveto pismo stare zaveze in tudi nove daje navodila za olikano vedenje.

V knjigah pregovorov 17, 24, in 18, 13 in pri modrem Sirahu se bere ozirom pametnega vedenja: Modrost se sveti modremu na obrazu: oči nespametnih švigajo do pokrajin zemlje. Neumen sin je očetu v jezo in v žalost materi, ki ga je rodila.

Glede modrega govorjenja pa: Kdor poprej odgovori, kakor sliši, pokaže, da je neumen in vreden osramočenja. Iz pogleda se mož spozna, in iz obrazove podobe se pozna razumen človek, obraz natihoma razodeva srce (sv. Ambrozij). Oblačilo na životu in smeh na zobeh in hoja človeka kažejo, kaj da je. — Modri človek molči do časa, nesramnež in nespametnik pa ne gledata na čas. Kdor ima veliko besedi, rani svojo dušo, in kdor si krivično prilasti oblast, je sovražen, to se pravi: kdor si predrzne v kaki družini le zmiraj sam govoriti, svoje izkušnje in vednosti razkladati ter se hvaliti, tacega ne more nihče trpeti. — Abotnik povzdiguje svoj glas v smehu; modri mož pa se komaj tiho nasmeje. Abotnik skozi okno v hišo pogleduje, izučeni človek pa zunaj stoji in ne posluša pri oknu in pri durih. Nespamet je za človeka pri vratih poslušati in razumnemu se to nesramno zdi. Norci imajo v ustih svoje srce; modri pa svoja usta v srcu. (t. j., norci nimajo srca v prsih, ampak le v ustih; oni govorijo brez premisleka, kvasijo in čenčajo. Modri ljudje pa v srcu prevdarjajo, kar povedo in ničesar ne govorijo, česar niso prevdarili; zato se sme reči: njih usta so v njih srcu.)

Glede zmernosti: Ako pri veliki mizi sedi, ne odpiraj pri nji prvih ust. Nikar takole ne govori: Tukaj je veliko na nji. Nikar se preveč ne najej pri pojedini. Sam po sebi spoznaj, kaj je tvojemu bližnjemu všeč. Vživaj kakor zdržljiv človek od tega, kar se pred te postavi; da ne boš sovražen, ko bi veliko jedel. Zavolj spodobnosti prvi jenjaj; in ne bodi nenasitljiv. Pri nobeni pojedini ne bodi samogolten in ne segaj po vsakem jedilu*); zakaj po mnogih jedilih pride

*) Pri obedu po veliki slovesnosti sem videl visokega cerkvenega dostojanstvenika, ki je izmed 7 jedil vzel samo tri in še teh male porcije.

bolezen in požrešnost napravi kolero; zavoljo pijanosti je je že veliko pomrlo: kdor pa je trezen, podaljša si življenje.

O ponižnosti govori Jezus: Kedar si povabljen na ženitnino (ali na obed), ne sedaj na prvo mesto; da, ko bi bil morebiti častitljivši, kakor ti, od njega povabljen, ne pride, kateri je tebe in njega povabil, in ti ne reče: Ugani se temu; in se takrat ne začneš s sramoto prese-dati na zadnje mesto. Temveč, kedar si povab-ljen, pojdi in sedi na zadnje mesto, da ti poreče, ko pride, katerite je povabil: Prijatelj, pomakni se višje! Takrat ti bo čast vpricho tistih, kateri so s teboj pri mizi. Zakaj vsak, kdor se povik-šuje, bo ponižan in kdor se ponižuje, bo povikšan.

Ob olikanem nastopanju pravi modri Siracid (32, 9—13): Mladenič poslušaj in zavoljo svojega spodobnega vedenja se pri-kupiš; od svoje reči komaj kaj govori! Kadar boš dvakrat vprašan, ob kratkem odgo-vori. Pri veliko rečeh bodi, kakor da bi bil neveden ter molče poslušaj in vprašaj! Med velikaši ne bodi predrzen in vpricho starih veliko ne govori, (t. j. vpricho onih, ki so sta-rejši od tebe, če so tudi tvojega stanu: morda so pa na višji stopinji službe, vpricho takih go-vori dostojno, spoštljivo!)

Ni dvomiti, da je gledati na unanjo ogla-jenost, na mikalne ali prijetne občevalne oblike. Ako duhovniku nedostaje teh, prigodi se, da ga zapostavljajo ali se ga ogibajo. A duhovnik bi moral biti vse vsem. Duhovnik je za ljudstvo tu in mora znati z ljudmi obče-vati in govoriti. Umeje naj pa tudi občevanja z višjimi stanovi, tudi tem potem tam pri-dobi zavzemanja za vero. Potem se rav naj vzgoja duhovščine. Zato je cerkveni zbor Tri-dentinski naložil klerikom dolžnost, naj se v ob-leki in držanju, v hoji in govoru, kakor v vsem svojem žitji in bitji vedejo dostojno. Saj so v razgledovanje svetu, angeljem in ljudem. Jasno je pa tudi, da ta olika vsposobi duhovnika za vstop v izobraženo družbo, ter mu tu ne pridobiva le samo osebne naklonjenosti, ampak tudi vsemu stanu višjega spoštovanja. Te etiketne oblike pa naj ne bodo afektirane ali pa pretirane, in duhovnik se ne sme nikdar v občevanju s svetom pregrešiti zoper duhovsko dostojanstvo. S pravo odkritostjo in pristno na-ravnostjo se skazuj duhovnik akademično olika-nega človeka v besedi in v dejanju; pokaže naj, da glede raznih ved, pa tudi glede takta

in dostojnosti stoji na višku moderne dobe in da v občevanju s svetnimi dostojanstveniki ali pa v fini salonski družbi ne pride v zadrego.

Čednost in pobožnost ste že sami ob sebi jako dragocena bisera; ako pa se kažete še v prikupljivi obleki, v umetnostnem okviru — potem se zviša cena kinču in nakitu in to, kar je plemenito, postaja ljubko in v posnemo va-beče. „Pri koliko ljudeh zamore naša priprostost združena s ponižnostjo in dičena z nrvnostjo odstraniti predsodke zoper čednost in obuditi hrepenenje potem, kar se jim je dosihmal dozdevalo odurno in zoperno!“ (A. pl. Dos, „Misli in nasveti.“) Le na ta način postaja potem duhovnik priljubljen pri Bogu in pri ljudeh; kakor sv. Duh proslavlja vodijo ljudstva „dilectus Deo et homi-nibus.“ Ako se ta ideal doseže, ako si je du-hovski stan tudi pred svetom, po formalno dovr-šeni vzgoji pridobil vgleda in veljave, potem utegne marsikatera obitelj boljših stanov negovati bolj prijazne razmere do svečeništva ter se razviti bolj uspešno de-lovanje na prid veri in nrvnosti v teh krogih.

A navadno se temu vprašanju daruje malo pozornosti. Ako se pa ozremo na našega vzor-nika Jezusa Krista, potem uvidamo važnost te zadeve. Poglejmo, kaj beremo v sv. pismu nove zaveze.

Vaša spodobnost bodi znana vsem ljudem. Gospod je blizo. Sicer pa, bratje, kar-koli je resnično, karkoli sramežljivo, kar-koli pravično, karkoli sveto, karkoli ljubez-nivo, karkoli je dobrega imena, če je kaka čednost, če je kako hvale vredno vedenje, to mislite. Tako piše sv. Pavel sicer olikanim Fi-lipljanom (4, 5, 8.) In Rimljanom, vladarjem sveta, velevali isti Pavel: „Z bratovsko ljubeznijo se med seboj ljubite, s spoštovanjem si pridite med seboj nasproti. (Ljubezen se opera na spoštovanje. V vsakem človeku, tudi v grešniku spoštuj Božjo podobo.) — V potrebah svetim (to je svojim krščanskim bratom) radi podeljujte; ptuje radi sprejemajte. — Veselite se z veselimi, jokajte z jokajočimi. — Ako je mogoče, kolikor je pri vas, imejte mir z vsemi ljudmi. — Dajte tedaj vsakemu, kar ste dolžni; davek, komur davek; dac, komur dac; strah, komur strah; čast, komur čast.

Kateri je večji med vami, naj bo kakor manjši, in prednik kakor služabnik (Luk. 22. 26. — Matej 5. 39—42.) Jezus govori: „Jaz pa vam rečem, hudemu se ne zoperstaviti (to je ne sme iz lastne oblasti in po svoji volji hudo

s hudim povračevati*) temuč, če te kdo udari po tvojem desnem licu, pomoli mu še unega, (tem ni zapovedano, da bi ti moral zares to storiti, temveč je le v izgled rečeno, da raje še tako velike krivice prenašaj, nego da bi povračeval hudo s hudim in se sam maščeval. Krist sam ni podal še družega lica hlapcu, ki ga je udaril za uho: a pripravljen je bil, to krivico rajše še enkrat trpeti, kakor da bi se sam maščeval. Tukaj ni rečeno, pravi sv. Avguštin, kaj nam je pa zunaj storiti, ampak k čemur moramo na znotraj pripravljeni biti.

Ljubi, pravi sv. Avguštin, kdor te prosi, mu daj, in kdor hoče od tebe na posodo imeti, ne obračaj se od njega. (Ne odreci nikomur, ki te je žalil in še manje drugim kake prošnje, daj ali posodi, če je v tvoji moči in v prid temu, ki prosi: zakaj kar je nemogoče in napačno, k temu ni nihče zavezan). — Glejte, jaz vas pošljem, kakor ovce med volkove: bodite torej razumni kakor kače in priprosti kakor golobje. (Mat. 10, 16). — Vzemite moj jarem nase in učite se od mene, jaz sem krotak in iz srca ponižen, in boste našli pokoj svojim dušam. (Mat. 11, 29) — Kateri hoče med vami prvi biti, naj bo hlapec. Prav kakor Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, temveč da bi stregel in dal svoje življenje v odrešenje za njih veliko. (Mat. 20, 27—28) Zlasti duhovski stan bodi v vsakem oziru sličen Kristu, najvišjemu duhovniku, ki se pri vsej revščini ne odpove svojemu kraljevemu plemenitstvu in ki se ob vsej ponižnosti vede kot sečlovek jako vzneseno med ljudmi. Sigurno pa tako nastopajoč naš Božji učenik ni hotel zmanjšati sadov svojega delovanja, niti ni hotel česa izgubiti ob svoji populariteti. Prizadevajmo si resno po izgledu svojega najvišega vzornika, našega Boga — človeka, da v resnici vse postanemo vsem (I. Kor. 9, 22).

Župnik Alojzij Kummer.

Ivan, mali cerkvenik — postal velik hudedelnik.

Poreden deček je, gospod župnik, meni je nemogoče, dalje časa imeti ga doma — tože oče France. Čudim se Vam, dobri prijatelj. Vaš deček je eden najboljših izmed mojih strežnikov. Saj se pa tudi tako vzgledno obnaša v cerkvi kakor nihče drugi. Tako

*) S tem kristijanom ni prepovedano, umikati se krivicam ali maščevanje sodbi izročevati, — prepovedano je le lastno in svojeljubno maščevanje.

odgovarja skrbni domači župnik. Ah, gospod župnik! Ivan ni odkritosrčen. Le pogledjte njegove oči. Vselej me vznemirja, kadar ga pogledam; zraven tega je pa tudi neusmiljen. Zadnje dni sem ga poslal z vozom v šest ur oddaljeno vas. Ko se je pa vračal domov, videl sem, kako je pretepal z bičem ubozega konja, da sem si mislil: zdajci mora poginiti. Ali zagotavljam Vas, svoje plačilo je prejel. Ali, oče France, imejte vendar usmiljenje in potrpljenje! S tepenjem se tako nič ne opravi pri otrocih. Ne pozabite tudi zvoniti angeljevega česčenja, kajti poldan je. Že dolgo časa je bila namreč služba cerkvenika izročena družini našega Franca. Od očeta je prišla vedno na sina. Bil je pa oče France tudi tako vesten v svoji službi kakor malokdo. Ako je imel opravka na polju, vselej je z največjo pazljivostjo gledal na svojo staro uro, kedaj da bode udarila dvanajst. Nič manj kakor svoje zvonove ljubil je dobri cerkvenik tudi svojega župnika, kateri je bil vsem ondodnim vaščanom izgled mirnega in dobrega dušnega pastirja. Cerkevnik je imel veliko zaupanje do njega ter mu je posebno rad potožil čez svojega sina Ivana. Ivan bil je deček štirinajstih let, ali vsakdo bi mu jih bil prisodil šestnajst, tako velik in krepak je bil. Bil je zagorelega obraza in črnih očí, ako si ga pa pogledal bolj natančno, zapazil si na njem neko trmoglavost. A, ker je bil vedno prvi v šoli, odločil si ga je župnik za strežnika pri sv. maši.

Nekega jutra, uprav, ko se je župnik vsedel k mizi, pozvoni nekedo močno za zvonec. Župnikova kuharica Antonija stopi vsa prestrašena v sobo. Gospod župnik, gospod župnik, oče France umira! Mašnik je takoj vstal in se napotil k cerkveniku. Že med potjo je izvedel, da ga je konj udaril ter da ni upati rešitve. Ko je prišel v njegovo stanovanje, zamogel mu je župnik le še podeliti sv. poslednje olje, nato je izdihnil svojo dušo. Župniku je bilo žal dobrega in zvestega cerkvenika. Misel, katera ga je posebno mučila, je bil Ivan. Kaj bode neki iz uboge sirote? Mati mu je bila že davno umrla, stric bi ga bil takoj vzel k sebi, ali bil je brezveren človek. Zatorej pokliče župnik dečka k sebi ter mu reče: Moj ljubi otrok, ker si izgubil očeta, hočem ti ga jaz nadomestovati. Ti si še mlad in šibek, ali to nič ne stori, zvonil bodeš kakor bodeš znal. Čeravno zvonovi pravilno ne pojo, sv. Devica bode tudi tako zadovoljna. Pozneje, ko boš odrasel, boš že boljše zvonil. Župnik je imel navado, da je ob nedeljah po litanijah zbiral mladeniče krog sebe ter jih poučeval v kemiji. To je bila njegova strast, kakor jo je pobožni mož sam imenoval. Njegovo največje veselje je bilo, kadar je prestavljal steklenice in druge potrebne priprave po mizi. Ne dotakni se te steklenice, nesrečnik, rekel je župnik, ako je hotel kateri njegovih učencev prijeti za steklenico. Samo ena kapljica te tekočine zadostuje, da takoj umrješ. In s strahom so gledali dečki to osodepolno steklenico.

Tri leta so potekla. Nekega dne se je vračal župnik domov od bolnikov, na katere ni pozabil nikdar. Med vratmi je že stala Antonija, a zelo nejevoljna govoreč: Vender ste enkrat prišli! In ob tako poznej uri? Vaše kosilo je že čisto mrzlo. No, pa to ni moja krivda ampak Vaša. Ali, dobra Antonija, saj še poldan ni, župnik odvrne. Ena čez poldan je, gospod župnik. Ni mogoče? Saj še ni zvonilo angelje-

vemu češčenju. Pogleda na uro in resnično: bila je že ena. Opravičil se je torej pri kuharici, kakor je vedel in znal ter se je moral zadovoljiti z mrzlim kosilom. Ali nekaj družega ga je bolj vznemirjalo. Že dalje kot mesec dni ni bilo več Ivana k poučevanju v kemiji, in danes še celo ni zvonil angeljevega češčenja. Nejevoljen piše par strogih besed na Ivana ter mu zapove, da naj pride k njemu. Ta se pa ni zmenil za njegovo pismo, ter je potem, ko je odzvonil k sv. maši, šel takoj v stran, da bi ga župnik ne srečal. Nekega dne se je sprehajal župnik po potu ter molil brevir. Ko se obrne, zapazi Ivana v družbi treh malopridnih pomočnikov, katere je dobro poznal. Nobeden teh treh ga ni pozdravil in tudi Ivan ne. Gospod župnik mu piše na to drugo pismo. Sedaj je sicer šel Ivan v župnišče, a vedel se je zelo surovo, ko ga je župnik opominjal, da naj se poboljša. Že sam vem, kaj mi je storiti, odgovoril je svojeglavno. Nisem več dvanajst let star. Vedno še mislite ravnati z menoj, kakor s kakim otrokom. To je bilo dobro za prejšnja leta; ali danes nima pri meni krščanski nauk nič več veljave. Jaz sem napredoval v mudičem. Ali je mogoče! vzklikne dobri mašnik. Kdo je vendar tako pokvaril moj-ga Ivana? Ako pa ti take misli gojiš v sebi, ne morem te dalj časa za cerkvenika imeti.

Slabo Ivanovo vedenje ni ostalo vaščanom prikrito. A, ko so se ljudje pritoževali proti župniku čez Ivana, odgovoril je vselej: Upam, da se še poboljša. Ali Ivan se ni poboljšal. Neko nedeljo se je podal močno vinjen v cerkev ter se vsedel uprav pod prižnico. Tam je med sv. mašo kljub pevcem pel napačno „Kirie“. To je bilo župniku preveč. Pokliče ga k sebi ter mu pove, da mora takoj brez odloga pustiti službo.. Ali je bila vzrok ta razburjenost v jutro ali je bilo kaj družega, da je župnik ravno isto nedeljo obolel, ter se moral vleči. To ni bilo jasno. Zbadalo ga je na levi strani in celo noč ni zatisnil očesa. Drugo jutro je šla skrbna kuharica takoj po zdravnika. Če tudi bolan, vendar je mislil župnik na svoje učence. Izpraševal je Antonijo za nje, a posebno mu je stopala Ivanova podoba pred oči. Gotovo sem bil preoster ž njim, očital si je vedno. Da je bil vinjen, to je res, ali to ni njegova navada in pa: saj je bilo tudi tako vroče ono nedeljo. Nekaj dni pozneje naznani kuharica župniku, da je Ivan prišel, ter da ga želi videti. Ko je mladenič stopil v sobo, poda mu takoj župnik roko ter se mu s solzami v očeh zahvaljuje za njegovo skrb. Pojdite le po svojih opravilih. Antonija, reče Ivan proti stari kuharici, jaz hočem danes ves dan, ostati pri gospodu župniku. Antoniji je bilo všeč to govorenje. Predno je pa odšla, pokazala je Ivanu zdravila ter mu naročila, da jih mora gospod župnik sleherni uro vzeti. Počivajte in ne trudite se z govorenjem, prigovornja župniku Ivan. Kmalu nato župnik mirno zaspi. Ko se Ivan prepriča, da župnik trdo spi, gre previdno po prstih k omari, kjer so bile pripravljene kemične tvarine. On pregleduje steklenice eno za drugo; potem vzame eno ven, odpre jo in poduha, da vidi: ali je ista, katero želi ali ne. Zdaj vlije nekaj kapljic te tekočine v kozarec, ki je stal na mizi in v katerem so bila zdravila za bolnika. Potem postavi vse brez najmanjšega šuma zopet na svoje mesto. Gospod župnik, reče, ter bolnika rahlo strese za ramo, zdaj je čas vzeti zdravila. Hvala, hvala, moj prijatelj — sanjal sem, da bivam v nebesih. Ivana je nato

spreletel mraz ali mašnik tega ni zapazil. Vzdigne se malo kvišku, vzame mu zdravila iz rok ter jih izpije v dušku... Kako mi je? Oh, kako mi je slabo! vsklikne bolnike ter se prime za glavo. Moj Bog!... Moj Bog!... Trenutek pozneje pade župnik smrtno-bled nazaj na posteljo. Ko vstopi Antonija, reče jej Ivan: Ne delajte nikakega šuma, kajti župnik spi! Kuharica se približa postelji. Naenkrat zavpije: Moj Bog, saj je mrtev. Ivan se takoj ponudi, da gre po zdravnika. Zdravnik je izjavil, da je župnik imel srčno bolezen, ter da ga je sedaj zadel mrtvoud.

Vest o župnikoveji smrti se je takoj razglasila. Antonija je s pomočjo Ivana napravila župnika v novo mašno obleko. Truplo je bilo položeno v kapelici pri cerkvi na mrtvaški oder. Od vseh krajev so prihajali ljudje, da bi še enkrat videli svojega ljubljenejšega pastirja. Noč se je storila. Cerkevna vrata so zaprli in cerkvenik je sam ostal pri mrliču. Zraven je visela zvonova vrv. Tudi ta je imela črni ovitek. Ivan se porogljivo zasmee: kako da mora zvon, kateri ni prav nič kriv župnikove smrti, tudi radi njega žalovati. Po dnevu je bila neznosna vročina. Od časa do časa se je videla švigajoča strela skozi visoka cerkevna okna. Vsakdo bi si mislil, da mašnik spi: njegov obraz ni bil nič izpremenjen. Neki čuden strah se polasti Ivana. Zapre oči, a videl je svetlobo bliska, če tudi je mižal. Spomnil se je otročjih let, kako se je bal bliska, da se je vselej skrnil pod odejo. Ali sedaj ni imel odeje, zatorej potegne ovrtnik čez obraz. Ali nič ne pomaga, vedno ga navdaja prejšnji strah. Da bi se iznebil tega nesrečnega položaja, vstane ter gre na drugo mesto... Bog! kaj vidi: ali se ne premika mrlič?... Zmiraj bolj se sliši gromenje in Ivan se trese od strahu. Zopet nov udarec. Ali sedaj ni več blisek... To je zvon. — Zvon, kateri je z vso močjo pričel zvoniti, vmes pa bobnenje groma: vse to se je strinjalo v neko čudno soglasje. Prestrašen odpre Ivan za trenutek oči. Zvonova vrv se je gibala v zraku kakor kača, in pri bliskovi svetlobi se je videla na zunanji strani črna prikazen. To je bil župnik. Kakor od strele zadet pade Ivan z obrazom na tla in zdaj je slišal čudni glas: Gorje ti, gorje! — Spreobrne se, da ne boš pogubljen. Jaz ti odpuščam — ali ti reši svojo dušo!

Vsa vas je bila vsled tega zvonjenja po konci. V začetku so mislili, da je nastal ogenj. Kako se pa začudijo, ko vidijo, da je v cerkvi vse temno in mirno.

Še je bil župnik na odru — a zelo izpremenjen. Na njegovem obrazu je bilo videti sledove hudega boja. Pred odrom pa je ležal Ivan, kakor da je mrtev. Dolgo časa je trajalo, predno se je zavedel. Zdaj je odprl oči in z glasom, da je vsem pretresel mozeg, zavpije: Jaz, lopov, sem župnika umoril! Ali niso mu hoteli takoj verjeti. Mislili so, da je zblaznel od strahu.

Drugi dan je Ivan povedal vse. Zdravnik je potrdil, da je župnik bil zastrupljen. — Sodnija je obsodila Ivana k smrti. — Zaslužil sem, zaslužil sem: ponavljal je vedno nesrečnik. Zdaj, ko je gledal smrti v oči, je zopet veroval kakor v otročjih letih. Da mu je župnik odpustil, to je bila odločba božje previdnosti. Ivan je potem umrl najsramotnejše smrti na vislicah — a umrl spokorjen.

Gospica M. R.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen za mesec avgust 1901.

Posvečevanje nedelj.

b) Posebni nameni.

15.) **Marijino vnebovzetje.** Slovenke. Marijine družbe; da bi se upeljale na srednjih šolah. Slovstvena podjetja. Volitve.

16.) **Sv. Rok.** Duhovne vaje. Dijaki na počitnicah. Jetniki. Krščanski voditelji ljudstva in poslanci.

17.) **Sv. Liberat, opat.** Ohranjenje vere in npravne čistosti med vojniki. Misijoni na Kitajskem in Japonskem.

18.) **Sv. Helena, cesarica.** Avstrijski cesar in presvetli prestolonaslednik. Večkratno zaznamovanje s sv. križem. Ženstvo.

19.) **Sv. Joahim.** Sv. oče. Zvestoba v krščanskem zakonskem življenju. Razširjanje društva »sv. Družine«.

20.) **Sv. Bernard, opat.** Slovenci. Več ljubezni do Boga in bližnjega. Cerkev na Ogorskem. Da bi bila kraljica Magdalena prišeta blaženkam.

21.) **Sv. Ivana Frančiška Šantalska.** Red Salezijancev. Pospeševalci molitvenega apostolstva in pobožnosti Srca Jezusovega. Bralci časopisov.

22.) **Sv. Slegfried, opat.** Duh ljubezni in molitve. Bolnišnice. Duhovni pastirji in njihove občine.

N.

očenaš v čast Materi Božji; molil sem pa le bolj iz navade, ker so mi moja mati priporočali.“ Na to je prišel izpovednik, in bolnik se je izpovedal. Potem ni hotel nobenih časopisov več prebirati, ampak le mašno knjižico. Umrl je za osem dni — Ta dogodbica nas uči, da Marija nikogar ne zapusti, tudi največega grešnika ne, če se le nji priporoča.

— s —

Hrabri vojak. Neki vojak je imel to hvalevredno navado, da je pred vsakim važnim delom zmolil 7 očenašev in češčenihmarij in se priporočil varstvu žalostne Matere Božje. Bila je vojska. Vse čete so bile postavljene v bojne vrste in so pričakovale napada sovražnikov. Naš vojak je bil v prvi vrsti. Preden se je dalo znamenje za spopad, pokleknil je vojak in glasno molil 7 očenašev in češčenihmarij in se priporočil Blaženi Devici. Njegovi tovariši so se smejali in se iz njega norčevali. In glej — kaj se zgodi? Dalo se je znamenje za spopad, sovražniki so izprožili puške in cela prva vrsta je bila mrtva, le naš vojak, častilec Marijin, je ostal zdrav in nepoškodovan. Marija, kateri se je izročil, ga je varovala ves čas, dokler je trajala vojska. — Tudi ti, dragi bralec, stojiš na bojnem polju, kajti „življenje je boj“. (Job.) Časti Marijo, izročaj se njenemu mogočnemu varstvu in potem bodi prepričan, da se ti ni treba bati nikakega sovražnika. Drugi bodo v izkušnjah padali, a ti boš stal, ker Marija te zavaruje.

— k —

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

Zahvala.

Zavod šolskih sester sv. Frančiška Asiškega v Mariboru izreka svojo najtoplejšo zahvalo presv. Srcu Jezusovemu. lurski Materi Božji, sv. Jožefu in sv. Antonu, da je prednica družbe č. mati Stanislava Voh po nevarni bolezi ozdravela. — Bila je za želodčno mrzlico na smrt zbolela. Mohile smo za dobro mater noč in dan in obljube, da ozdravljenje naznamimo v »Danici«. — To naj je tem činom izpolnjeno.

Raznoterosti.

Eden očenaš v čast Materi Božji. Pisatelj Alban Stolz pripoveduje ta-le slučaj v svojem dnevniku: Danes mi je pripovedovala predstojnica bolnišnice B. Prinesli so v bolnišnico nekega pisarja, ki je v gostilni zelo grdo govoril o duhovnikih in o veri. Tudi v bolnišnici ni hotel ničesar govoriti z usmiljenkami; že, če jih je videl, je mrmral, ter je zahteval, da mu vsak dan prinese njegove časopise. Nekoč pride k njemu predstojnica, ki je po noči čuvala bolnike. Tu pravi nesrečni človek: „O, da bi bilo že enkrat pri kraju“. Hotel je s tem predstojnici reči, da s smrtjo vse neha. Sestra mu je nato govorila in ga poučevala o življenju po smrti. Drugi dan pravi bolnik, da ni mogel celo noč nič zaspiti in da so ga razne misli vznemirjale, zato želi duhovnika. Še ko je bila pri njem sestra, začel ji je govoriti o svojih pregrehah. Sestra ga zavrne, da naj to pove izpovedniku, ne nji. „No,“ reče bolnik, „bom pa nekaj lepega povedal. Že od svoje mladosti sem vsak večer molil

Listek.

Proslava presv. Srca v Djakovem. Na praznik sv. Petra je posvetil ljublenec hrvatskega naroda, biskup Strossmayer, svojo škofijo presv. Srcu Jezusovemu. Djakovo skoro še ni videlo take slave. Prišlo je v mesto nad 20.000 sremskih Hrvatov; v celi prostrani škofiji djakovski ni župnije, ki bi ne bila zastopana ob tem slavlju. Stolnica, katera ima prostora za 7000 duš, je bila natlačena, po škofijskem dvorišču in po sosednjih ulicah se je kar trlo pobožnega naroda. To je bila lepa armada pod stotino raznobojnih cerkvenih zastav; čakala je cela vojska, da spremi svojega Boga in Rešitelja po djakovskih ulicah. Razvila se je veličanstvena procesija. Pa tudi mesto je pokazalo, da časti in ljubi svojega Jezusa. Celo drugoverci (posebno židje) so se klanjali tolikemu slavju; tudi oni so olepšali svoje hiše in prižgali sveče. Ni bilo duhovnika, ki bi ga ne bile oblivale solze radosti in ginjenja ob tem impozantnem pogledu. — Mi smo prepričani, da je ta dan zrl s posebno ljubeznijo presv. Srce na ta dobri a nesrečni in zatirani narod hrvatski; gotovo je poslušalo božje Srce prošnje ubogega ljudstva, koje ne bodejo brezuspešne. — Veliki starček, biskup Strossmayer je bil pač zadovoljen s tem sijajnim dnevom. A narod, njegov narod bil je ves srečen, da je mogel gledati svojega škofa ter poslušati njegovo gorečo očetovsko besedo. Matere in očetje so dvigali svoje otroke kvišku, da vidijo tudi oni vsaj enkrat v življenju velikega, slavljenega biskupa. Prizor je bil res tak, da so človeku nehote zarosile oči. — Ginjeni starček je poročal o tej slavi sv. očetu v Rim, in ta mu je v posebnem pismu čestital ter blagoslovil njega in njegov verni narod.

N.